

Beslissing van 20 maart 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. M.L.J. Bomers, advocaat te Nijmegen,

tegen:

[naam]
geboren op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tot 1951 lid van de Congregatie van de Broeders van Onze Lieve
Vrouwe van Lourdes.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 16 november 2011. Op 10 januari 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Provinciaal Overste van de Congregatie van de Broeders van Onze Lieve Vrouw van Lourdes.

Op 5 maart 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Bomers voornoemd.

Namens de Congregatie is verschenen [naam] voornoemd.

2. De klacht

2.1. De vader van klager is in 1944 door oorlogsomstandigheden omgekomen in Oekraïne. De moeder van klager was sindsdien niet goed meer in staat om het gezin in evenwicht te houden. Daarom werd klager, na bemiddeling door de RK-Kinderbescherming, in het [instelling] in [plaats], een door de Congregatie in stand gehouden opvoedingsinternaat, geplaatst. Klager verbleef daar tussen 20 oktober 1945 tot 27 juli 1951.

Klager omschrijft het klimaat in [instelling] als hard en kil. Er werd fysiek geweld toegepast door een aantal van de aldaar werkende broeders.

In 1947-1948 is klager, toen tien jaar oud, seksueel misbruikt door aangeklaagde. Aangeklaagde was aardig voor klager, hij stimuleerde hem bijvoorbeeld om te tekenen. Op

enig moment benaderde aangeklaagde klager op een seksuele wijze. Aangeklaagde trok zich met zijn hand over die van klager af. Dit gebeurde in de periode daarna wekelijks, soms meerdere keren per week. In een volgende fase trok aangeklaagde zijn kleding uit en liet zich door klager bevredigen. Klager kuste, likte en zoog aangeklaagde over zijn hele lichaam. Aangeklaagde trok ook klager af. Ook ging aangeklaagde vaak op de blote billen van klager liggen 'rijden'. Aangeklaagde heeft klager echter nooit gepenetreerd.

Op enig moment heeft klager een aantal andere jongens van het internaat in bedekte termen verteld wat er gebeurde. Vervolgens werd hij uitgenodigd op het politiebureau van [plaats]. Daar heeft hij over het seksueel misbruik verteld. Van zijn verhaal werd proces-verbaal opgemaakt. Door de broeders werd klager vervolgens zeer vijandig behandeld.

In augustus 1949 heeft klager zijn moeder verteld van het misbruik. Klager is toen overgeplaatst naar [instelling] in [plaats].

2.2. Het misbruik heeft veel invloed gehad op klagers leven. Klager had te kampen met ongerichte schuldgevoelens, gezagsconflicten, had geen vertrouwen in mensen en een cynische kijk op (geloofs-)gevoelens. Wanneer in zijn ogen onrechtvaardigheid bestond, reageerde hij agressief. Klager kon daardoor moeilijk contact maken met anderen. Er was sprake van onrust. Klager heeft ook veel verschillende banen gehad. Eerst op latere leeftijd is klager, mede door het geduld van zijn echtgenote, meer tot rust gekomen.

2.3. Klager vraagt erkenning van het aangedane leed en een spijtbetuiging. Voorts maakt klager aanspraak op een financiële compensatie.

3. Het verweer

Aangeklaagde is in 1951 uitgetreden. De Congregatie heeft sindsdien geen contact meer met aangeklaagde. De Congregatie gaat ervanuit dat aangeklaagde overleden is. De Provinciaal Overste heeft in zijn reactie gesteld dat uit het onderzoek van de commissie Deetman is gebleken dat zich meerdere wantoestanden hebben voorgedaan in [instelling]. Gelet op de details van de verklaring van klager houdt de Provinciaal Overste deze voor waarachtig.

De Provinciaal Overste stelt dat het seksueel misbruik van klager nooit had mogen gebeuren. Hij biedt daarvoor zijn oprechte verontschuldigen aan en stelt dat de Congregatie zich wil inzetten om tot verzoening te komen.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure. De door klager gestelde fysieke mishandeling valt buiten het bereik van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer 65 jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al doordat moet worden aangenomen dat aangeklaagde is overleden zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. Het gaat dan om wekelijks, soms frequenter, misbruik gedurende een jaar waarbij de handelingen bestonden uit het zich door klager laten bevredigen, het bevredigen van klager en het 'rijden' op het blote achterste van klager.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de vele details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast ondersteunt de klacht van de [naam] (bij het Meldpunt bekend onder nummer 2011T554) de klacht van klager. Ook [naam] heeft geklaagd over misbruik door aangeklaagde op de door klager omschreven wijze.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas tien jaar oud. Aangeklaagde was voor hem juist een vertrouwenspersoon in het harde klimaat van [instelling].

4.5. Gelet op de omstandigheid dat moet worden aangenomen aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. De Provinciaal Overste heeft daartoe een eerste stap gedaan door in de schriftelijke reactie en ter zitting namens de Congregatie het leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen. Klager heeft dat positief ontvangen. Aan klager is de mogelijkheid geboden met de Provinciaal Overste in gesprek te treden. Het is aan klager om te beslissen of hij van dat aanbod gebruik wil maken.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de overste van de Congregatie zal klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Provinciaal Overste van de Congregatie van de Broeders van Onze Lieve Vrouwe van Lourdes de klacht gegrond te verklaren en al hetgeen te doen, in vorenomschreven zin, om tot vermindering van het leed van klager te komen.

Dit advies is vastgesteld op 20 maart 2012 door mr. P.A.M. Hendriks, voorzitter, drs. A.A.M. Oostveen en W.M. Veltman-Breddels, leden, bijgestaan door mr. M.J.C. van Leeuwen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Provinciaal Overste van de Congregatie van de Broeders van Onze Lieve Vrouwe van Lourdes en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Provinciaal Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Provinciaal Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Provinciaal Overste.